



KOHÉZNY FOND

Kohézny fond, zriadený v roku 1994, poskytuje finančné prostriedky na realizáciu projektov v oblasti životného prostredia a transeurópskych sietí. Od roku 2007 sa z neho môžu podporovať aj projekty v oblastiach súvisiacich s trvalo udržateľným rozvojom, ako sú energetická efektívnosť a energia z obnoviteľných zdrojov.

PRÁVNY ZÁKLAD

Článok 177 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).

CIELE

Kohézny fond sa zriadil na účel posilnenia hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti Európskej únie v záujme podpory trvalo udržateľného rozvoja. Poskytujú sa z neho finančné príspevky na projekty v týchto oblastiach:

- životné prostredie vrátane oblastí súvisiacich s trvalo udržateľným rozvojom a energetikou, ktoré predstavujú prínos pre životné prostredie;
- transeurópske siete týkajúce sa dopravnej infraštruktúry.

V súvislosti s projektmi, ktoré prispievajú k cieľom EÚ v oblasti životného prostredia, Kohézny fond môže tiež prispievať v oblastiach súvisiacich s trvalo udržateľným rozvojom, napr. energetická efektívnosť a energia z obnoviteľných zdrojov, a – v oblasti dopravy okrem transeurópskych sietí – železničná doprava, vnútrozemská vodná doprava, námorná doprava, intermodálne dopravné systémy a ich vzájomná interoperabilita, riadenie cestnej, námornej a leteckej premávky, čistá mestská doprava a verejná doprava.

Od roku 2014 sa z Kohézneho fondu podporujú aj projekty infraštruktúry v rámci nového Nástroja na prepájanie Európy. Takéto programy sa zameriavajú na dopravné systémy spájajúce infraštruktúru v jednotlivých členských štátoch. Pre túto oblasť je v rámci Kohézneho fondu vyčlenených 10 miliárd EUR.

KRAJINY OPRÁVNENÉ NA ČERPANIE POMOCI

Kohézny fond EÚ je určený pre členské štáty, ktorých hrubý národný dôchodok (HND) na obyvateľa je nižší ako 90 % priemeru EÚ. Na obdobie rokov 2007 – 2013 bude Kohézny fond určený pre Bulharsko, Cyprus, Českú republiku, Estónsko, Chorvátsko, Grécko, Litvu, Lotyšsko, Maďarsko, Maltu, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko. Španielsko bolo oprávnené dočasne.

Na obdobie rokov 2014 – 2020 sa z Kohézneho fondu poskytnú finančné prostriedky pre Bulharsko, Českú republiku, Chorvátsko, Estónsko, Grécko, Lotyšsko, Litvu, Maďarsko, Maltu, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko. Dočasnú oprávnenosť na čerpanie pomoci bude mať Cyprus.

ROZPOČET A FINANČNÉ PRAVIDLÁ

V programovom období 2007 – 2013 pridelila EÚ na Kohézny fond 61 mld. EUR (58 mld. EUR + 3 mld. EUR na osobitnú prechodnú podporu).

V období rokov 2014 – 2020 pridelí EÚ na Kohézny fond vyše 66 mld. EUR (v cenách z roku 2011). Táto výška zahŕňa 10 mld. EUR na Nástroj na prepájanie Európy.

Členský štát	Rozpočet
Bulharsko	2 384
Česká republika	6 562
Estónsko	1 123
Grécko	3 407
Chorvátsko	2 676
Cyprus	286
Lotyšsko	1 412
Litva	2 145
Maďarsko	6 313
Malta	228
Poľsko	24 274
Portugalsko	3 000
Rumunsko	7 251
Slovinsko	939
Slovensko	4 361
Celkom	66 362

Zdroj: Európska komisia (v miliónoch EUR, v cenách z roku 2011)

Úroveň financovania projektu z Kohézneho fondu môže predstavovať až 85 % nákladov na projekt.

ÚLOHA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

Nariadenie o Kohéznom fonde na roky 2014 – 2020 podliehala riadnemu legislatívnemu postupu a Parlament mal plné právo predkladať pozmeňujúce návrhy. Parlamentu tak mohol navrhnúť flexibilnejšie pravidlá, ktoré sú prispôsobené potrebám členských štátov. Podarilo sa mu tiež rozšíriť pôsobnosť investícií Kohézneho fondu a začleniť investície do energetickej efektívnosti a využívanie obnoviteľných zdrojov energie, najmä v sektore bývania.

Parlament podporil myšlienku zavedenia spoločných ukazovateľov Kohézneho fondu, ktorými sa zjednoduší budúce hodnotenie jeho využívania. Na rozdiel od návrhu Komisie sa mu podarilo presadiť, aby sa do nariadenia začlenila možnosť zmeniť zoznam týchto ukazovateľov, ak sú potrebné úpravy na zabezpečenie účinného hodnotenia pokroku v súvislosti s vykonávaním, a to prostredníctvom delegovaných aktov.

Filipa Azevedo
06/2015